

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну

Повна назва навчальної дисципліни	Психологія віртуалізації в професійній діяльності
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	Сумський державний університет
Повна назва структурного підрозділу	Факультет іноземної філології та соціальних комунікацій. Кафедра психології, політології та соціокультурних технологій
Розробник(и)	Теслик Наталія Миколаївна
Рівень вищої освіти	Другий рівень вищої освіти, НРК – 7 рівень, QF-LLL – 7 рівень, FQ-EHEA – другий цикл
Семестр вивчення навчальної дисципліни	16 тижнів протягом 2-го семестру
Обсяг навчальної дисципліни	Обсяг становить 5 кред. ЄКТС, 150 год. Для денної форми навчання 32 год. становить контактна робота з викладачем (16 год. лекцій, 16 год. практичних занять), 118 год. становить самостійна робота.
Мова викладання	Українська

2. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі

Статус дисципліни	Вибіркова навчальна дисципліна для освітньої програми "Організаційна психологія"
Передумови для вивчення дисципліни	Методологічні та теоретичні проблеми психології
Додаткові умови	Додаткові умови відсутні
Обмеження	Обмеження відсутні

3. Мета навчальної дисципліни

Мета викладання дисципліни – формування загальнокультурних, соціальних, комунікативних, наукових та професійних компетентностей магістрантів у напрямку професійної самореалізації із застосуванням технологій віртуального простору.

4. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1 Психологічні засади віртуалізації

Історія виникнення психології віртуального простору. Віртуальні засади психічного. Наукові засади вивчення психології віртуального простору. Міжпредметні зв'язки психології віртуального простору. Кіберпсихологія. Понятійний апарат віртуальної психології.

Тема 2 Застосування технологій віртуальної реальності та віртуального простору   Віртуальність як явище людського буття. Константна і віртуальна реальність у житті людини. Класифікація подій віртуальної реальності. Віртуальний простір як система. Кіберпростір та його основні ефекти. Віртуальний простір. Кіберпростір.
Тема 3 Психологічні особливості професійної діяльності у віртуальному просторі.   Психологічні особливості діяльності у віртуальному просторі. Види віртуальної та кібернетичної діяльності. Віртуальні технології. Свідомість та діяльність людини у віртуальному просторі. Віртуальні засоби активності індивіда. Людина як творець віртуального простору. Психологічні аспекти проблеми штучного інтелекту.
Тема 4 Система «працівник – віртуальний простір».   Віртуальний образ людини. Я-концепція індивіда у віртуальному просторі. Феномени системи «особистість – віртуальний простір». Статус та імідж особистості у кіберпросторі. Самовираження та анонімність людини у віртуальному кіберпросторі. Віртуальна самопрезентація та виконання професійних обов'язків.
Тема 5 Комунікативні технології віртуалізації діяльності психолога в організації   Спілкування у віртуальному та кіберпросторі. Віртуальні стосунки як різновид соціальної взаємодії. Віртуальна комунікація: вербальні і невербальні засоби. Віртуальна професіоналізація особистості.
Тема 6 Технології практичного використання віртуального простору: переваги та обмеження.   Сфери застосування віртуального та кіберпростору у продуктивній діяльності людини. Адаптація реальних професій до віртуального простору. Соціально-психологічні особливості існування віртуальної групи. Психічний вплив групової віртуальної взаємодії на особистість. Особливості складу та динаміки віртуальної групи. Блогінг як практична діяльність людини. Віртуальні освітні технології. Види дистанційного навчання. Психологічні особливості бізнесу та маркетингу у кіберпросторі. Особливості засобів психічного віртуального впливу.
Тема 7 Ризики віртуалізації та засоби девіртуалізації особистості в контексті професійної діяльності психолога в організації.   Ризики деформації та засади збереження самоідентичності особистості. Інформаційно-психологічна безпека. Девіантна поведінка у віртуальному просторі. Інтернет-адикція. Засоби девіртуалізації особистості та базові потреби сучасної людини. Ретрит персоналу.
Тема 8 Віртуальні технології психологічної діагностики, консультування, терапевтичного впливу.   Віртуальність і психологічна наука. Віртуальні та кібернетичні психодіагностичні засоби. Експериментальна психологія у віртуальному просторі. Психологічне консультування через Інтернет: засоби і особливості. Віртуальна реабілітація. Переваги та недоліки роботи психолога у віртуальному та кібернетичному просторі.

5. Очікувані результати навчання навчальної дисципліни

Після успішного вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти зможе:

PH1	Аналізувати особливості психологічного впливу на особистість із залученням віртуальних засобів
PH2	Усвідомлювати небезпеки та переваги віртуалізації психіки в контексті професійної діяльності психолога в організації
PH3	Вживати ефективних заходів щодо профілактики адитивної поведінки персоналу організації у віртуальному просторі
PH4	Розуміти специфіку віртуальних технологій професійної діяльності психолога в організації
PH5	Розуміти закономірності застосування віртуальних технологій у діяльності психолога в організації

7. Роль освітнього компонента у формуванні соціальних навичок

Загальні компетентності та соціальні навички, формування яких забезпечує навчальна дисципліна:

CH1	ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
CH1	ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
CH3	ЗК5. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.
CH4	ЗК7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

8. Види навчальних занять

Тема 1. Психологічні засади віртуалізації
Лк1 "Психологічні засади віртуалізації" Історія виникнення психології віртуального простору. Віртуальні засади психічного. Наукові засади вивчення психології віртуального простору. Міжпредметні зв'язки психології віртуального простору. Кіберпсихологія. Понятійний апарат віртуальної психології.
Пр1 "Психологічні засади віртуалізації" Теоретичні засади віртуального простору, віртуалізації та психіки людини.
Тема 2. Застосування технологій віртуальної реальності та віртуального простору
Лк2 "Застосування технологій віртуальної реальності та віртуального простору" Віртуальність як явище людського буття. Константна і віртуальна реальність у житті людини. Класифікація подій віртуальної реальності. Віртуальний простір як система. Кіберпростір та його основні ефекти. Віртуальний простір. Кіберпростір.
Пр2 "Застосування технологій віртуальної реальності та віртуального простору" Знайомство із лабораторією доповненої та віртуальної реальності U-lab
Тема 3. Психологічні особливості професійної діяльності у віртуальному просторі.

Лк3 "Психологічні особливості професійної діяльності у віртуальному просторі."   Психологічні особливості діяльності у віртуальному просторі. Види віртуальної та кібернетичної діяльності. Віртуальні технології. Свідомість та діяльність людини у віртуальному просторі. Віртуальні засоби активності індивіда. Людина як творець віртуального простору. Психологічні аспекти проблеми штучного інтелекту.
Пр3 "Психологічні особливості професійної діяльності у віртуальному просторі."   Практичне опрацювання особливостей провадження окремих видів діяльності у віртуальному просторі. Штучний інтелект: ризики, переваги, перспективи. Вправа "Якого б ви хотіли робота?"
Тема 4. Система «працівник – віртуальний простір».
Лк4 "Система «працівник – віртуальний простір»."   Віртуальний образ людини. Я-концепція індивіда у віртуальному просторі. Феномени системи «особистість – віртуальний простір». Статус та імідж особистості у кіберпросторі. Самовираження та анонімність людини у віртуальному кіберпросторі.
Пр4 "Система «працівник – віртуальний простір»."   Віртуальна самопрезентація та виконання професійних обов'язків у віртуальному просторі.
Тема 5. Комунікативні технології віртуалізації діяльності психолога в організації
Лк5 "Комунікативні технології віртуалізації діяльності психолога в організації."   Спілкування у віртуальному та кіберпросторі. Віртуальні стосунки як різновид соціальної взаємодії. Віртуальна комунікація: вербальні і невербальні засоби. Віртуальна соціалізація особистості. Соціально-психологічні особливості існування віртуальної групи. Психічний вплив групової віртуальної взаємодії на особистість. Особливості складу та динаміки віртуальної групи.
Пр5 "Комунікативні технології віртуалізації діяльності психолога в організації"   Практичне порівняння спілкування у реальному, віртуальному та кіберпросторі. Обмін інформацією, емоціями, діями. Психологічна діяльність в організації та віртуальне спілкування.
Тема 6. Технології практичного використання віртуального простору: переваги та обмеження.
Лк6 "Технології практичного використання віртуального простору: переваги та обмеження."   Сфери застосування віртуального та кіберпростору у продуктивній діяльності людини. Блогінг як практична діяльність людини. Віртуальні освітні технології. Види дистанційного навчання. Психологічні особливості бізнесу та маркетингу у кіберпросторі. Особливості засобів психічного віртуального впливу.

Пр6 "Технології практичного використання віртуального простору: переваги та обмеження."

Сфери застосування віртуального та кіберпростору у продуктивній діяльності людини. Блогінг як практична діяльність людини. Віртуальні освітні технології. Види дистанційного навчання. Психологічні особливості бізнесу та маркетингу у кіберпросторі. Особливості засобів психічного віртуального впливу.

Тема 7. Ризики віртуалізації та засоби девіртуалізації особистості в контексті професійної діяльності психолога в організації.

Лк7 "Ризики віртуалізації та засоби девіртуалізації особистості в контексті професійної діяльності психолога в організації."

Ризики деформації та засади збереження самоідентичності особистості. Інформаційно-психологічна безпека. Девіантна поведінка у віртуальному просторі. Інтернет-адикція. Девіртуалізація сучасної людини. Інформаційний детокс

Пр7 "Ризики віртуалізації та засоби девіртуалізації особистості в контексті професійної діяльності психолога в організації."

Засоби девіртуалізації особистості та базові потреби сучасної людини.

Тема 8. Віртуальні технології психологічної діагностики, консультування, терапевтичного впливу.

Лк8 "Віртуальні технології психологічної діагностики, консультування, терапевтичного впливу."

Віртуальність і психологічна наука. Віртуальні та кібернетичні психодіагностичні засоби. Експериментальна психологія у віртуальному просторі. Психологічне консультування через Інтернет: засоби і особливості. Віртуальна реабілітація. Переваги та недоліки роботи психолога у віртуальному та кібернетичному просторі.

Пр8 "Віртуальні технології психологічної діагностики, консультування, терапевтичного впливу."

Практичне відпрацювання психологічної практики із застосуванням елементів віртуального простору

9. Стратегія викладання та навчання

9.1 Методи викладання та навчання

Дисципліна передбачає навчання через:

МН1	Проектне навчання
МН2	Практичні демонстрації

Лекції та практичні демонстрації надають магістрантам можливість вивчити предмет курсу з різних точок зору, вимагають аналізу психологічних особливостей діяльності особистості як представника організації у віртуальному просторі. Теоретичне та практичне ознайомлення з матеріалами курсу зосереджені на потребі усвідомити небезпеки та переваги віртуалізації психіки в практичній діяльності персоналу організації.

9.2 Види навчальної діяльності

НД1	Підготовка до практичних занять
НД2	Проектне дослідження процесу створення віртуального контенту та його психологічний аналіз.

10. Методи та критерії оцінювання

10.1. Критерії оцінювання

Визначення	Чотирибальна національна шкала оцінювання	Рейтингова бальна шкала оцінювання
Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	5 (відмінно)	$90 \leq RD \leq 100$
Вище середнього рівня з кількома помилками	4 (добре)	$82 \leq RD < 89$
Загалом правильна робота з певною кількістю помилок	4 (добре)	$74 \leq RD < 81$
Непогано, але зі значною кількістю недоліків	3 (задовільно)	$64 \leq RD < 73$
Виконання задовольняє мінімальним критеріям	3 (задовільно)	$60 \leq RD < 63$
Можливе повторне складання	2 (незадовільно)	$35 \leq RD < 59$
Необхідний повторний курс з навчальної дисципліни	2 (незадовільно)	$0 \leq RD < 34$

10.2 Методи поточного формативного оцінювання

	Характеристика	Дедлайн, тижні	Зворотний зв'язок
МФО1 Взаємооцінювання (peer assessment)	Розвиток навичок рефлексії та аналізу	Протягом семестру	На заняттях
МФО2 Настанови викладача в процесі виконання практичних завдань	Готовність до практичної діяльності	Протягом семестру	На заняттях

10.3 Методи підсумкового сумативного оцінювання

	Характеристика	Дедлайн, тижні	Зворотний зв'язок
МСО1 презентація результатів самопідготовки на практичних заняттях	презентація результатів самопідготовки на практичних заняттях	Протягом семестру	На заняттях

МСО2 виконання дослідницьких проектних завдань	Також можуть враховуватися результати неформального/інформального навчання здобувачів за тематикою навчальної дисципліни: 1 Проходження он-лайн курсу на освітній платформі; 2. Участь у наукових та науково-практичних конференціях, написання тез у збірці науково-практичної конференції; 3. Написання статті з публікацією у періодичному виданні. Види навчальної діяльності та кількість балів, що за них зараховується, визначається комісією та оформлюється у вигляді "Освітньої декларації".	протягом семестру	На заняттях та атестації
МСО3 підготовка загального конспекту	Конспектування базових понять курсу	На атестації	Під час атестації
МСО4 виконання підсумкового контролю	Узагальнення здобутих компетентцій	Атестація	На атестації

Контрольні заходи:

	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Можливість перескладання з метою підвищення оцінки
Семестр викладання	100 балів		
МСО1. презентація результатів самопідготовки на практичних заняттях	40		
	40	30	Так
МСО2. виконання дослідницьких проектних завдань	10		
	10	10	Так
МСО3. підготовка загального конспекту	20		
	20	10	Так
МСО4. виконання підсумкового контролю	30		
	30	10	Так

Контроль навчальної роботи студента здійснюється за модульно-рейтинговою системою: систематичність та активність роботи студента на практичних заняттях, тестування, виконання дослідницьких проектних завдань, підготовка загального конспекту, проектне завдання, виконання контрольної роботи, усні індивідуальні повідомлення та демонстрація самопідготовки у міні-групах.

11. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

11.1 Засоби навчання

ЗН1	Мультимедіа, відео- і звуковідтворювальна, проєкційна апаратура (відеокамери, проєктори, екрани, смартдошки тощо)
ЗН2	Бібліотечні фонди
ЗН3	Лабораторія доповненої та віртуальної реальності U-lab СумДУ

11.2 Інформаційне та навчально-методичне забезпечення

Основна література	
1	Немеш О. М. Віртуальна діяльність особистості: структура та динаміка психологічного аналізу: монографія. Київ : Слово, 2021. 391 с.
2	Сучасні інформаційні технології в кібербезпеці. А. С. Довбиш, В. К. Ободяк, І. В. Шелехов та ін. ; за ред. В. К. Ободяка, І. В. Шелехова. Суми : СумДУ, 2021. 348 с.
Допоміжна література	
1	Зінченко О. В. Розвиток поняттєвого мислення підлітків у процесі інтернет-спілкування : автореферат... канд. психол. наук, спец.: 19.00.07 - пед. та вік. психологія. Київ : Ін-т психології ім. Г.С. Костюка, 2016. 23 с.
2	Євсєєв, С. П. Король О. Г. Шматко О. В. Кібербезпека: криптографія з Python : навчальний посібник. Львів : Новий Світ-2000, 2021. 120 с.
3	Остапов, С. Е., Євсєєв С. П., Король О. Г. Кібербезпека: сучасні технології захисту : навчальний посібник. Львів : Новий Світ-2000, 2021. 678 с.
Інформаційні ресурси в Інтернеті	
1	Nigel Foreman. Virtual Reality in Psychology. // Themes In Science And Technology Education. Special Issue, Pages 225-252. Klidarithmos Computer Books- URL: http://earthlab.uoi.gr/theste/index.php/theste/article/download/33/22
2	Suler J. The Psychology of Cyberspace [Electronic resource] / J. Suler. New Jersey : Science and Technology Center of Rider University. URL: http://www-usr.rider.edu/~suler/psycyber/psycyber.html .
3	Безпека в інтернеті під час війни: практичний курс https://prometheus.org.ua/course/course-v1:MINZMIN+ISWT101+2023_T2